SODBA SODIŠČA (drugi senat)
z dne 30. junija 2005*

V zadevi C-295/03 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča z dne 2. julija 2003,

Alessandrini Srl, s sedežem v Trevisu (Italija),

Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, s sedežem v Brescii (Italija),

Arpigi SpA, s sedežem v Padovi (Italija),

Bestfruit Srl, s sedežem v Milanu (Italija),

* Jezik postopka: italijanščina.

Co-Frutta SpA, s sedežem v Padovi,

Co-Frutta Soc. coop. arl, s sedežem v Padovi,

Dal Bello Sife Srl, s sedežem v Padovi,

Frigofrutta Srl, s sedežem v Palermu (Italija),

Garletti Snc, s sedežem v Bergamu (Italija),

London Fruit Ltd, s sedežem v Londonu (Združeno kraljestvo),

ki jih zastopata W. Viscardini Donà in G. Donà, odvetnika, s prebivališčem v Luxembourgu,

pritožniki,

druga stranka v postopku je

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata C. Cattabriga in L. Visaggio, zastopnika, ob sodelovanju A. Dal Ferra, avvocato, s prebivališčem v Luxembourgu,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi, C. W. A. Timmermans, predsednik senata, C. Gulmann, R. Schintgen (poročevalec), G. Arestis in J. Klučka, sodniki

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in javne obravnave z dne 24. februarja 2005,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na javni obravnavi 12. aprila 2005

izreka naslednjo

Sodbo

1 Alessandrini Srl, Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, Arpigi SpA, Bestfruit Srl, Co-Frutta SpA, Co-Frutta Soc. coop. arl, Dal Bello Sife Srl, Frigofrutta Srl, Garletti Snc in London Fruit Ltd s pritožbo predlagajo razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje z dne 10. aprila 2003 v združenih zadevah Alessandrini in drugi proti Komisiji (T-93/00 in T-46/01, Recueil, str. II-1635, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Sodišče zavrnilo njihovo tožbo za razveljavitev dopisa Komisije št. 02418 z dne 26. januarja 2000 in za nadomestilo škode, ki je nastala s tem dopisom (zadeva T-93/00), ter tudi za razveljavitev dopisa AGR 030905 Komisije z dne 8. decembra 2000 in za nadomestilo škode, ki je nastala s tem dopisom (zadeva T-46/01).

Pravni okvir

Uredba (EGS) št. 404/93

2 Uredba Sveta (EGS) št. 404/93 z dne 13. februarja 1993 o skupni ureditvi trga za banane (UL L 47, str. 1) je pod naslovom IV s 1. julijem 1993 namesto različnih nacionalnih režimov vzpostavila enotni režim v trgovini s tretjimi državami. Uvedla je razlikovanje med „bananami iz Skupnosti“, pridelanimi v Skupnosti, in „bananami

iz tretjih držav", ki niso afriške, karibske ali pacifiške države (v nadaljevanju: države AKP), „tradicionalnimi bananami iz AKP" in „netradicionalnimi bananami iz AKP". Tradicionalne banane iz AKP in netradicionalne banane iz AKP (v nadaljevanju: banane AKP), so ustrezale količini banan, ki so jih izvozile države AKP in niso oziroma so presegle tradicionalno izvožene količine vsake od teh držav, določene v prilogi te uredbe.

3 V skladu s členom 17, prvi pododstavek, Uredbe št. 404/93 je treba za vsak uvoz banan v Skupnost predložiti uvozno dovoljenje, ki ga izda država članica na zahtevo katere koli vpletene stranke, ne glede na njen sedež v Skupnosti ter ne glede na posebne pogoje za izvajanje členov 18 in 19.

4 Člen 18(1) te uredbe je predvideval, da se vsako leto za uvoz banan iz tretjih držav in netradicionalnih banan iz AKP odpre carinska kvota za dva milijona ton banan (neto teža). V okviru carinske kvote naj bi se za uvoz banan iz tretjih držav plačevalo carino v višini 100 ekujev na tono, netradicionalne banane iz AKP pa bi se uvažalo brez carine. Člen 18(2) je določal, da se za uvoze zunaj kvote za netradicionalne banane iz AKP in tretjih držav plača 750 oziroma 850 ekujev na tono.

5 Na podlagi člena 19(1) te uredbe se je odprla carinska kvota v obsegu 66,5 % za kategorijo uvoznikov, ki so prodajali banane iz tretjih držav in/ali netradicionalne banane iz AKP (kategorija A), 30 % za kategorijo uvoznikov, ki so prodajali banane iz

Skupnosti in/ali tradicionalne banane iz AKP (kategorija B) in 3,5 % za kategorijo uvoznikov s sedežem v Skupnosti, ki so leta 1992 začeli trgovati z bananami, ki niso bile pridelane v Skupnosti, in/ali s tradicionalnimi bananami iz AKP (kategorija C).

6 Člen 19(2), prva poved, Uredbe št. 404/93 določa:

„Na podlagi ločenih izračunov za vsako kategorijo uvoznikov iz točk a) in b) odstavka 1 vsak uvoznik pridobi uvozna dovoljenja na podlagi povprečnih količin banan, ki jih je prodal v zadnjih treh letih, za katera so na voljo podatki."

Uredba (EGS) št. 1442/93

7 Komisija je 10. junija 1993 sprejela Uredbo (EGS) št. 1442/93 z izvedbenimi določbami za uvozni režim banan v Skupnost (UL L 142, str. 6, v nadaljevanju: režim iz leta 1993). Ta režim je bil v veljavi do 31. decembra 1998.

8 V skladu s členom 5(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 1442/93 so morali pristojni organi držav članic za vsakega v njej registriranega uvoznika iz kategorij A in B vsako leto izračunati povprečno prodano količino v triletnem obdobju, ki se je zaključilo v

letu pred letom, za katero se je odprla kvota, in v skladu s členom 3(1) te uredbe razčleniti po naravi dejavnosti, ki jih je izvajal uvoznik. Tako izračunano povprečje je bilo poimenovano „referenčna količina".

9 Člen 14(2) Uredbe št. 1442/93, kot je bil spremenjen z Uredbo Komisije št. 2444/94 z dne 10. oktobra 1994 (UL L 261, str. 3), je določal:

„Vloge za uvozna dovoljenja se vloži pri pristojnih organih vsake države članice v prvih sedmih dneh zadnjega meseca četrtletja, ki sledi četrtletju, v katerem so bila dovoljenja razdeljena."

Uredba (ES) št. 1637/98

10 Uredba Sveta (ES) št. 1637/98 z dne 20. julija 1998 o spremembi Uredbe (EGS) št. 404/93 o skupni ureditvi trga za banane (UL L 210, str. 28) je povzročila pomembne spremembe v zvezi z organizacijo skupnega trga v sektorju banan, z učinkom od 1. januarja 1999. Te spremembe zadevajo še posebej člene od 16 do 20 Uredbe št. 404/93 iz naslova IV „Trgovina s tretjimi državami".

11 Člen 18(1) Uredbe št. 404/93, spremenjene z Uredbo št. 1637/98 (v nadaljevanju: Uredba št. 404/93), je predvideval, da se vsako leto za uvoz banan iz tretjih držav in

netradicionalnih banan iz AKP odpre carinska kvota za 2,2 milijona ton banan (neto teža). V okviru te carinske kvote se je za uvoz banan iz tretjih držav morala plačevati carina v višini 75 ekujev na tono, netradicionalne banane iz AKP pa se je uvažalo brez carine.

12 Člen 18(2) Uredbe št. 404/93 je predvideval, da se vsako leto odpre dodatne carinske kvote za 353.000 ton (neto teža) za uvoz banan iz tretjih držav in netradicionalnih banan iz AKP. V okviru te uvozne kvote je bila za uvoz banan iz tretjih držav uvedena carina v višini 75 ekujev na tono, netradicionalne banane iz AKP pa se je uvažalo brez carine.

13 V členu 19(1), prvi stavek, Uredbe št. 404/93 je navedeno:

„Za upravljanje carinske kvote, v skladu s členom 18(1) in (2), kot tudi za uvoz tradicionalnih banan AKP se postopa po metodi tradicionalnih trgovinskih tokov (po metodi ‚tradicionalni/novi pritoki').“

14 V skladu s členom 20(d) in (e) Uredbe št. 404/93 je Komisija pooblaščena za sprejetje izvedbenih določb za upravljanje carinskih kvot, navedenih v členu 18 Uredbe, v skladu s postopkom upravnega odbora za banane, določenem v členu 27 iste uredbe, k tem izvedbenim določbam spadajo zlasti „posebej potrebni ukrepi za prehod z

uvoznega režima, ki je veljavi od 1. julija 1993, k sedanjemu režimu v skladu z [...] naslova IV [Uredbe št. 404/93]" in „posebni ukrepi za upoštevanje obveznosti, ki izhajajo iz sporazumov, ki jih je sklenila Skupnost v skladu s členom [300 ES]".

Uredba (ES) št. 2362/98

15 Komisija je 28. oktobra 1998 sprejela Uredbo (ES) št. 2362/98 o spremembi Uredbe št. 404/93 o skupni ureditvi trga za banane (UL L 293, str. 32). Na podlagi člena 31 Uredbe št. 2362/98 je bila razveljavljena Uredba št. 1442/93, z učinkom od 1. januarja 1999. Nove določbe glede upravljanja uvoznih dovoljenj v okviru carinskih kvot so v naslovih I, II in IV Uredbe št. 2362/98 (v nadaljevanju: režim iz leta 1999).

16 Med režimoma iz leta 1993 in 1999 obstajajo te razlike:

— režim iz leta 1999 ne razlikuje med dejavnostmi, ki jih izvajajo gospodarski subjekti;

— upošteva količino uvoženih banan;

— poveča carinsko kvoto in delež, dodeljen novim gospodarskim subjektom;

— pri upravljanju uvoznih dovoljenj, v skladu z režimom iz leta 1999, se ne upošteva izvora banan (države AKP in tretje države).

17 Člen 2 Uredbe št. 2362/98 med drugim določa, da se carinske kvote, v skladu s členom 18(1) in (2) Uredbe št. 404/93, in tradicionalne banane iz AKP, v smislu člena 16 Uredbe št. 404/93, razdeli:

— 92 % tradicionalnim uvoznikom, kot so opredeljeni v členu 3 Uredbe št. 2362/98;

— 8 % novim uvoznikom, kot so opredeljeni v členu 7.

18 V skladu s členom 4(1) Uredbe št. 2362/98 se vsakemu tradicionalnemu uvozniku na trgu, registriranem v državi članici, za vsako leto in za vsa porekla iz Priloge I k tej

uredbi dodeli enotno referenčno količino na podlagi količin banan, ki jih je dejansko uvozil v referenčnem obdobju. V skladu s členom 4(2) te uredbe za uvoz, ki je bil opravljen leta 1999, so referenčno obdobje leta 1994, 1995 in 1996.

19 Člen 6(1) Uredbe št. 2362/98 določa, da „najkasneje do 30. septembra vsakega leta pristojni organ po potrebnih pregledih in preverjanju v skladu s členi 3, 4 in 5 določi enotno, začasno referenčno količino za vsakega tradicionalnega uvoznika na podlagi povprečnih količin banan, ki jih je v referenčnem obdobju dejansko uvozil iz držav, naštetih v Prilogi I". Referenčne količine temeljijo na triletnem povprečju, tudi če uvoznik del tega obdobja ni uvažal banan. V skladu s členom 6(2) Uredbe št. 2362/98 pristojni organi sporočijo Komisiji seznam tradicionalnih uvoznikov, ki so jih registrirali in skupno začasno referenčno količino, ki so jo določili.

20 Pravila za izdajo uvoznih dovoljenj urejajo členi od 14 do 22 Uredbe št. 2362/98.

21 Člen 14(1) iste uredbe določa, da se „za namene izdajanja uvoznih dovoljenj [...] lahko za prva tri četrtletja v letu določi indikativno količino, izraženo z istim odstotkom razpoložljivih količin po posameznih poreklih, kot je navedena v Prilogi I".

22 V skladu s členom 15(1) te uredbe „se zahteve za uvozno dovoljenje vloži pri pristojnem organu države članice, v kateri je uvoznik registriran, v prvih sedmih dneh meseca pred četrtletjem, za katerega se izdaja dovoljenja".

23 Člen 17 te uredbe določa, „če za določeno četrtletje in za eno ali več porekel iz Priloge I zaprošene količine bistveno prekoračijo indikativno količino, določeno v skladu s 14. členom, ali prekoračijo razpoložljive količine, se določi enoten odstotek za zmanjšanje zaprošenih količin".

24 V členu 18 Uredbe št. 2362/98 je navedeno:

„1. Če se za eno ali več porekel določi odstotek zmanjšanja v skladu s 17. členom, lahko uvozniki, ki so zaprosili za uvozna dovoljenja za to poreklo/ta porekla:

a) odpovejo uporabo dovoljenja tako, da to sporočijo ustreznemu organu za izdajo dovoljenja v 10 delovnih dneh od objave uredbe, ki določa odstotek zmanjšanja, nakar se garancija za dovoljenja takoj sprosti; ali

b) vložijo eno ali več novih zahtev za dovoljenje za porekla, za katera je Komisija objavila, da so še na voljo količine, do višine, ki je enaka ali manjša od prvotno zaprošene količine, za katero niso dobili dovoljenja. Takšne zahteve se vloži v roku iz točke a) in zanje veljajo vsi pogoji, ki sicer veljajo za zahteve za dovoljenja.

2. Komisija tako določi količine za vsako od teh porekel, za katere se lahko izda dovoljenja."

25 Člen 19(1), prvi pododstavek, te uredbe določa, da „pristojni organ izda uvozna dovoljenja za naslednje četrtletje najkasneje do 23. dne zadnjega meseca tekočega četrtletja".

26 V členu 20(1) te uredbe je določeno:

„Neporabljene količine po določenem dovoljenju se na zahtevo lahko ponovno dodeli istemu uvozniku – bodisi imetniku ali prejemniku dovoljenja – za uporabo v naslednjem četrtletju, vendar samo v letu izdaje prvotnega dovoljenja. Garancijo se zadrži sorazmerno deležu neporabljenih količin."

27 Naslov V Uredbe št. 2362/98 vsebuje nekatere prehodne določbe za leto 1999. V skladu s členom 28(1) te uredbe morajo uvozniki svoje zahteve za registracijo za leto 1999 vložiti najkasneje do 13. novembra 1998. Zahteve tradicionalnih uvoznikov morajo vsebovati skupno količino banan, ki so jih dejansko uvozili v vsakem letu referenčnega obdobja od leta 1994 do leta 1996, ter serijske številke uvoznih dovoljenj in delov dovoljenj, ki so jih uporabili pri tem uvozu, kot tudi dokazila o plačilu carine.

28 V Prilogi I k Uredbi št. 2362/98 je določena razdelitev carinskih kvot iz člena 18(1) in (2) Uredbe št. 404/93 in tudi tradicionalna količina AKP (857.000 ton).

Uredba (ES) št. 250/2000

29 Namen Uredbe Komisije (ES) št. 250/2000 z dne 1. februarja 2000 o uvozu banan v okviru carinskih kvot in tradicionalnih banan iz AKP ter tudi določitvi carinskih kvot za drugo četrtletje leta 2000 (UL L 26, str. 6), kot izhaja tudi iz njenega prvega člena, je „zagotoviti neprekinjeno oskrbo trga Skupnosti in neprekinjeno trgovanje“,

v pričakovanju sprememb uvoznega režima za banane v Skupnosti, s tem da se določbe Uredbe št. 2362/98 uporabi še posebno za tradicionalne uvoznike, ki so bili registrirani leta 1999, v skladu s členom 5 te uredbe.

Uredba (ES) 216/2001

30 Svet Evropske unije je 29. januarja 2001 sprejel Uredbo (ES) št. 216/2001 o spremembi Uredbe št. 404/93 o skupni ureditvi trga za banane (UL L 31, str. 2). Člen 1(1) Uredbe št. 216/2001 spreminja člene od 16 do 20 Uredbe št. 404/93.

31 Izvedbene določbe k naslovu IV Uredbe št. 404/93, kot je bila spremenjena, določa Uredba Komisije (ES) št. 896/2001 z dne 7. maja 2001 z izvedbenimi določbami k Uredbi št. 404/93 o režimu za uvoz banan v Skupnost (UL L 126, str. 6). V skladu s členom 32(2) Uredbe št. 896/2001 so te v veljavi od 1. julija 2001.

Dejansko stanje

32 Povzetek dejanskega stanja v izpodbijani odločbi:

„29 Tožeče stranke so uvoznice banan latinskoameriškega izvora. Pri pristojnih nacionalnih oblasteh so registrirane kot tradicionalni uvozniki (v Italiji, London

Fruit Ltd pa v Združenem kraljestvu), pri njih pa so tudi pridobile individualne začasne individualne referenčne količine za leto 1999. Tako so lahko pridobile uvozna dovoljenja za banane iz tretjih držav za prva tri četrtletja leta 1999.

30 Dejansko stanje zadeve T-93/00 se nanaša na četrto četrtletje leta 1999. Tožeče stranke so za to četrtletje pri pristojnih nacionalnih organih vložile zahteve za preostanek njihovih individualnih začasnih referenčnih količin. Njihovim zahtevam je bilo ugodeno v mejah razpoložljivih količin za uvoz banan iz tretjih držav, objavljenih v Prilogi k Uredbi Komisije (ES) št. 1824/1999 z dne 20. avgusta 1999, ki spreminja Uredbo (ES) št. 1623/1999 o določitvi uvoznih količin banan v Skupnost za četrto četrtletje leta 1999, v okviru carinskih kvot in količine tradicionalnih banan iz AKP (UL L 221, str. 6).

31 Za del teh zahtev, ki se jim ni dalo ugoditi, so tožeče stranke imele možnost zaprositi še za uvozna dovoljenja za 308.978,252 tone tradicionalnih banan iz AKP, količino, določeno z Uredbo Komisije (ES) št. 1998/1999 z dne 17. septembra 1999 o dodelitvi uvoznih dovoljenj za banane v okviru carinskih kvot in tradicionalnih banan iz AKP za četrto četrtletje leta 1999 in za vložitev novih zahtev (UL L 247, str. 10). Prav tako so zaprosile za uvozna dovoljenja za banane AKP v okviru preostalih količin, s katerimi so lahko razpolagale v skladu s členom 18(1) Uredbe št. 2362/98. Uvozna dovoljenja za preostale količine njihovih vsakokratnih referenčnih količin so bila razdeljena tako:

Alessandrini Srl	KG 2050
Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	KG 1859

Arpigi SpA	KG 757
Bestfruit Srl	KG 2637
Co-Frutta SpA	KG 209.392
Co-Frutta Soc. coop. arl	KG 30.207
Dal Bello Sife Srl	KG 1533
Frigofrutta Srl	KG 2990
Garletti Snc	KG 4419
London Fruit Ltd	KG 286.004.

32 Pristojni nacionalni organi so 13. oktobra 1999 tožečim strankam dodelili uvozna dovoljenja za banane iz AKP za vso količino, zaprošeno na ta način.

33 Kljub ponovnim poskusom tožečim strankam ni uspelo, da bi si priskrbele banane AKP.

34 Zaradi takšnega položaja so tožeče stranke 18. novembra 1999, ob sklicevanju na člen 232 ES, Komisijo pozvale, naj:

— sprejme potrebne ukrepe, da bi lahko dovoljenja za četrto četrtletje za uvoz iz držav AKP uporabile za uvoz banan iz latinskoameriških ali tretjih držav;

— v vsakem primeru odredi, naj se sprostijo zagotovila glede zadevnih dovoljenj, ki jih niso uporabili, kajti njihove neuporabe naj se ne bi pripisalo njihovim imetnikom.

35 Potem ko tožeče stranke na ta poziv niso dobile odgovora, so po telefaksu 22. decembra 1999 Komisijo opozorile na to, da naj zadevna dovoljenja 7. januarja 2000 ne bi bila več veljavna, in jo pozvale, naj zavzame stališče glede njihovih zahtev.

36 Komisija je 26. januarja 2000 z dopisom št. 02418 [...] zastopniku tožečih strank odgovorila tako:

‚V vašem dopisu z dne 22. decembra 1999 ste se sklicevali na težave, s katerimi so se soočali nekateri uvozniki pri uporabi uvoznih dovoljenj za banane, ki so bila dodeljena v okviru četrtega četrtletja leta 1999 za uvoz banan iz držav AKP.

Najprej je treba ugotoviti, da gre za težave poslovne narave, ki zadevajo dejavnosti gospodarskih subjektov. Dejansko gre pri tem problemu za iskanje poslovnih partnerjev za nakup in transport določenih proizvodov, v tem primeru zlasti banan iz držav AKP. Čeprav vaši klienti žal niso mogli skleniti pogodb o dobavi banan AKP, je to del gospodarskega tveganja, ki ga običajno nosijo gospodarski subjekti.

Na koncu moramo omeniti, da zadevajo te težave le določene gospodarske subjekte, katerih značilnosti niso natančno opredeljene, in da bi pri posredovanju Komisije lahko obstajala nevarnost favoriziranja teh uvoznikov na škodo drugih, ki so sprejeli tveganja, povezana z izpolnjevanjem njihovih pogodbenih obveznosti.'

37 Glede preostalega so pristojni nacionalni organi obdržali zagotovila tožečih strank, potem ko so ocenili, da razlogi tožečih strank za vrnitev teh zagotovil ne predstavljajo razloga višje sile; to naj bi bil edini primer, ki omogoča preučitev takšnega vračila.

38 Dejansko stanje zadeve T-46/01 se nanaša na četrto četrtletje leta 2000. Za to četrtletje je lahko vsaka od tožečih strank vsakokrat razpolagala s preostankom individualne referenčne količine:

Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	KG 5140
Arpigi SpA	KG 15.792
Bestfruit Srl	KG 7290
Co-Frutta SpA	KG 236.746
Co-Frutta Soc. coop. arl	KG 80.301
Dal Bello Sife Srl	KG 4110
Frigofrutta Srl	KG 8266
Garletti Snc	KG 7329
London Fruit Ltd	KG 324.124.

39 Ker so zahteve za dovoljenja za banane iz tretjih držav presegle razpoložljive količine, je bila z Uredbo Komisije (ES) št. 1971/2000 z dne 18. septembra 2000 o dodelitvi uvoznih dovoljenj za banane v okviru carinskih kvot in tradicionalnih banan iz držav AKP za četrto četrtletje leta 2000 in vložitev novih zahtev (UL L 235, str. 10) določena količina še razpoložljivih banan za uvoz v četrtem četrtletju leta 2000. V skladu s prilogo te uredbe je bilo mogoče dodeliti uvozna dovoljenja za tradicionalne banane iz držav AKP še za 329.787,675 tone.

40 Tožeče stranke niso zaprosile za uvozna dovoljenja za te banane iz držav AKP.

41 Tožeče stranke so 10. oktobra 2000 ob sklicevanju na člen 232 ES Komisijo pozvale, naj v skladu s členom 20(d) Uredbe št. 404/93 sprejme ukrepe, ki bi jim omogočali, da za četrto četrtletje pridobijo uvozna dovoljenja za banane iz tretjih držav za preostanek individualnih referenčnih količin, ki so jim bile dodeljene. Podredno so od Komisije zahtevale nadomestilo za izgubljeni dobiček, ker sta jim bila onemogočena uvoz in prodaja teh banan.

42 Z dopisom AGR 030905 z dne 8. decembra 2000 [...], naslovnjenim na zastopnika tožečih strank, je Komisija te zahteve zavrnila z naslednjimi besedami:

‚V dopisu z dne 10. oktobra 2000 Komisijo obveščate o težavah, s katerimi so se soočali nekateri gospodarski subjekti pri iskanju banan, da bi v četrtem četrtletju v celoti izkoristili za leto 2000 dodeljene referenčne količine v okviru režima uvoznih carinskih kvot.

Težave, na katere se sklicujete, so v bistvu poslovne narave. Žal moramo poudariti, da ureditev Skupnosti Komisiji na tem področju ne daje nobenih pristojnosti. Med drugim pripoznavate to okoliščino, ker ugotavljate, da se uvozniki, ki nimajo običajnih stikov s pridelovalci banan AKP, soočajo s težavami preskrbe teh proizvodov.

Med drugim trdite, da je uvoznikom, ki jih zastopate, onemogočeno, da bi v celoti izkoristili dodeljene referenčne količine.

Pojasniti vam moramo, da so referenčne količine s pravnega vidika le odprte možnosti za uvoznike, ki so določene na podlagi prejšnjih dejavnosti gospodarskih subjektov, v skladu z ureditvijo Skupnosti, in dajejo interesentom le pravico, da zaprosijo za uvozna dovoljenja za izvajanje svojih poslovnih dejavnosti, glede katerih so se dogovorili z dobavitelji iz držav pridelovalk.

Na koncu moramo dodati, da se težave, na katere se sklicujete, na podlagi informacij, ki ste jih posredovali Komisiji, ne zdijo ‚prehodnega značaja', v smislu, da temeljijo na prehodu iz režima iz leta 1999 na režim, ki velja od tega datuma dalje. Določba člena 20(d) Uredbe št. 404/93 Komisiji posledično ne dovoljuje sprejetja specifičnih ukrepov, ki jih zahtevate.'"

Postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

33 Pritožnice [tožeče stranke v postopku pred Sodiščem prve stopnje] so v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 19. aprila 2000 in 1. marca 2001 vložile tožbi za razveljavitev dopisov z dne 26. januarja 2000 in 8. decembra 2000 (v nadaljevanju: izpodbijana dopisa) ter tudi za nadomestilo škode, ki so jo domnevno utrpele.

34 Predsednik petega senata Sodišča prve stopnje je z odredbo z dne 15. oktobra 2002 zadevi T-93/00 in T-46/01 združil za ustni postopek in zaradi njune medsebojne povezanosti.

35 V utemeljitev tožbe so pritožnice navedle tri tožbene razloge v zvezi z nezakonitostjo Uredbe št. 2362/98, in sicer, prvič, kršitev Uredbe št. 404/93, drugič, pravice do lastnine in načela gospodarske svobode, ter tretjič, načela nediskriminacije. Poleg tega so navedle četrti tožbeni razlog kršitve člena 20(d) Uredbe št. 404/93.

36 V točkah od 76 do 81 izpodbijane sodbe je Sodišče prve stopnje zavrnilo tožbeni razlog nezakonitosti Uredbe št. 2362/98, ker tožeče stranke niso dokazale obstoja neposredne pravne zveze med spornimi dopisi ter določbami uredbe, na katere nezakonitost so se sklicevale v postopku z ugovorom.

37 Glede tožbenega razloga kršitve člena 20(d) Uredbe št. 404/93 je Sodišče prve stopnje v točkah od 85 do 96 izpodbijane sodbe odločilo, da Komisija ni prekoračila meja pristojnosti presoje, ker ni ugodila zahtevam tožečih strank za sprejetje ukrepov za odpravo težav, na podlagi te določbe, s katerimi so se soočale zaradi prehoda iz režima iz leta 1993 na režim iz leta 1999.

38 Posledično so bili predlogi za razveljavitev, ki so jih podale tožeče stranke v zadevah T-93/00 in T-46/01, zavrnjeni.

39 Glede zahtev za nadomestilo škode, ki so ji domnevno utrpele tožeče stranke, je Sodišče prve stopnje razsodilo:

„106 V skladu z ustaljeno sodno prakso nepogodbena odgovornost Skupnosti predvideva, da obstaja dejansko stanje, katerega značilnost je nezakonitost ravnanja institucij Skupnosti, obstoj škode ter obstoj vzročne zveze med ravnanjem in uveljavljano škodo (sodba Sodišča z dne 17. maja 1990 v zadevi Sonito in drugi proti Komisiji, C-87/89, Recueil, str. I-1981, točka 16, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. oktobra 1998 v zadevi TEAM proti Komisiji, T-13/96, Recueil, str. II-4073, točka 68).

107 Kolikor eden od treh pogojev za obstoj nepogodbene odgovornosti Skupnosti ni izpolnjen, je treba tožbo v celoti zavrniti, ne da bi bilo treba preizkusiti ostale pogoje (sodba Sodišča z dne 15. septembra 1994 v zadevi KYDEP proti Svetu in Komisiji, C-146/91, Recueil, str. I-4199, točka 81).

108 V tem primeru je treba ugotoviti, da ni izpolnjen pogoj obstoja vzročne zveze. V zadevi T-93/00 je vzrok domnevne škode ta, da tožeče stranke niso mogle najti dobaviteljev, ki bi jim v četrtem četrtletju leta 1999 lahko

dobavili banane AKP. Glede zadeve T-46/01 izhaja izgubljeni dobiček, na kateri se sklicujejo tožeče stranke, neposredno iz njihove pomanjkljive skrbnosti. Tožeče stranke niso poskušale pridobiti uvoznih dovoljenj za banane AKP za četrto četrtletje leta 2000, ob pogojih, določenih v Uredbi št. 1971/2000, takoj ko je bila količina za banane iz tretjih držav izčrpana. Po drugi strani se kljub težavam, s katerimi so se soočale v četrtem četrtletju leta 1999, leta 2000 niso potrudile vzpostaviti stikov z dobavitelji banan, da bi si jih priskrbele za četrto četrtletje.

109 Ker ni izpolnjen eden od pogojev za nepogodbeno odgovornost Skupnosti, je treba zavrniti zahteve za nadomestilo škode v zadevah T-93/00 in T-46/01."

Pritožba

40 Pritožnice Sodišču predlagajo, naj:

— delno razveljavi izpodbijano sodbo, v delu v katerem so bile z njo zavrnjene njihove zahteve za nadomestilo škode, ki so jo domnevno utrpele;

— Komisiji naloži nadomestilo škode, ki so jo utrpele zaradi napake pri razdelitvi uvoznih dovoljenj za banane iz tretjih držav;

— Komisiji naloži plačilo stroškov postopka pred Sodiščem prve stopnje in pritožbenega postopka.

41 Komisija Sodišču predlaga, naj:

– zavrne pritožbo;

— podredno, če bo izpodbijana sodba delno razveljavljena, odstopitev zadeve Sodišču prve stopnje, da odloči o zahtevi za nadomestilo škode;

— podpodredno, vsebinsko zavrne to zahtevo, in

— v vsakem primeru tožeči stranki naloži plačilo stroškov pred obema instancama.

42 V utemeljitev pritožbe tožeče stranke navajajo dva pritožbena razloga. S prvim navajajo, da Sodišče prve stopnje ni presodilo pravnih navedb, na katerih so osnovale svoje zahteve za nadomestilo škode. Z drugim pritožbenim razlogom Sodišču prve stopnje očitajo, da je odločilo glede predlogov, ki so se deloma razlikovali od navedenih v njihovi tožbi.

Pritožba

Trditve strank

43 Prvič, pritožnice navajajo, da Sodišče prve stopnje v točki 108 izpodbijane sodbe ni pravilno ocenilo, da je vzrok za uveljavljano škodo dejstvo, da niso uspele uvoziti banan AKP.

44 V tožbah naj bi v resnici kritizirale dejstvo, da niso mogle v celoti izkoristiti uvoznih dovoljenj, do katerih so bile upravičene na podlagi svojih referenčnih količin, ki naj

bi temeljile izključno na uvozu banan iz tretjih držav. Ta okoliščina naj bi temeljila na Uredbi št. 2362/98, ki naj bi samovoljno zapostavljala tradicionalne uvoznike banan iz tretjih držav.

45 Če tožeče stranke sicer soglašajo s presojo Sodišča prve stopnje, da naj ne bi obstajala neposredna pravna zveza med Uredbo št. 2362/98 in spornimi dopisi, kot je presodilo Sodišče prve stopnje v točki 81 izpodbijane sodbe, zato je treba v okviru ničnostne tožbe ugovore zakonitosti zoper navedene dopise razglasiti za nedopustne, vendar naj se očitane nezakonitosti te uredbe napačno ne bi upoštevalo, ko je Sodišče prve stopnje preučilo obstoj vzročne zveze med očitanim ravnanjem Komisije in uveljavljano škodo.

46 Drugič, tožeče stranke Sodišču prve stopnje očitajo, da naj bi v točkah 47 in 48 nesmiselno razložilo predloge tožb, ker je menilo, da v okviru ničnostnih tožb zahtevajo nadomestilo škode, nastale zaradi spornih dopisov institucije, čeprav naj bi iz teh predlogov jasno izhajalo, da naj bi bil razlog za uveljavljano škodo nezakonitost Uredbe št. 2362/98.

47 Komisija izpodbija dopustnost pritožbe v celoti. Po njenem mnenju so tožeče stranke poskušale spremeniti predmet spora pred Sodiščem prve stopnje, tako da bi se le zaradi sprejetja Uredbe št. 2362/98 Sodišče moralo neposredno izreči glede nepogodbene odgovornosti Komisije.

48 Vendar naj bi iz tožb jasno izhajalo, da uveljavljana škoda niti primarno niti izključno ne izhaja iz Uredbe št. 2362/98, temveč le iz dejstva, da Komisija ni sprejela potrebnih ukrepov za odpravo posledic, ki naj bi jih uporaba te uredbe domnevno povzročila tožečim strankam in katerim sprejetje določb na podlagi člena 20(d) Uredbe št. 404/93 je bilo zavrnjeno. Z drugimi besedami, tožeče stranke bi dvomile v zakonitost Uredbe št. 2362/98 le toliko, kolikor naj bi bila ta po njihovem mnenju podlaga spornim dopisom, s katerimi jim je bilo zavrnjeno uveljavljanje prehodnih ukrepov.

49 Po drugi strani Komisija navaja, da so tožeče stranke v zadevi T-93/00 in tudi v zadevi T-46/01 zahtevale le, naj Sodišče prve stopnje „Komisiji naloži nadomestilo škode v skladu s členoma 235 ES in 288, drugi odstavek, ES", kot izhaja iz točke 2 predlogov v tožbah obeh omenjenih zadev. Le-te naj ne bi izpodbijali povzetka svojih predlogov v poročilu z obravnave v teh zadevah, ki naj bi bilo dobesedno prevzeto v izpodbijano sodbo.

50 Podredno, Komisija meni, da je treba pritožbo zavreči kot neutemeljeno.

51 Glede prvega pritožbenega razloga Komisija navaja, da niti dodelitev referenčne količine niti ustrezna uvozna dovoljenja ne pomenijo, da so v zgoraj navedenih

količinah banane dejansko na razpolago. Individualna referenčna količina uvoznika naj bi bila dejansko maksimalna količina, do katere lahko ta med danim letom vlaga zahteve za uvozna dovoljenja, da bi izkoristil priznane pravice v okviru carinskih kvot, ne da bi vendarle z gotovostjo vedel, ali bo ta količina dejansko na razpolago.

52 Sodišče prve stopnje naj bi z omejitvijo na preizkus relativnega pogoja glede vzročnosti med očitanim ravnanjem Komisije in zatrjevano škodo, v točki 108 izpodbijane sodbe menilo, da naj bi bil razlog za to, da tožeče stranke niso uvozile banan, v težavah poslovne narave najti dobavitelje ali celo v njihovi malomarnosti, saj naj se ne bi potrudile poiskati želenih količin banan na trgu, ter ne v ravnanju Komisije in zlasti ne v njeni zavrnitvi sprejetja prehodnih ukrepov zaradi spremembe uvoznega režima iz leta 1993 v režim iz leta 1999. Tem premislekom, ki se pojavljajo tudi v točkah od 88 do 90, 95 in 96 izpodbijane sodbe, se ne bi oporekalo s pritožbo in bi bili tako dokončni. V teh okoliščinah naj zatrjevana nezakonitost Uredbe št. 2362/98 za presojo zahtev za nadomestilo škode ne bi bila pomembna.

53 Glede drugega pritožbenega razloga Komisija trdi, da je Sodišče prve stopnje le na kratko povzelo predloge tožečih strank, ob upoštevanju celote argumentov, ki so jih navedle pisno in ustno. Poudarja, da iz teh argumentov izhaja, da je po mnenju tožečih strank vzrok zatrjevane škode v dejstvu, da naj Komisija ne bi sprejela ukrepov, ki bi omogočali odpravo posledic uporabe Uredbe št. 2362/98. V tem pogledu bi bilo popolnoma normalno, da se vzpostavi povezava med zatrjevano škodo in spornimi dopisi. Komisija se prav tako sklicuje na povzetek predlogov iz poročila z obravnave, ki naj ga tožeče stranke ne bi nikoli izpodbijale.

54 Če bi Sodišče prve stopnje po mnenju Komisije upoštevalo, da temelji zahteva za nadomestilo škode izključno na spornih dopisih, katerih zakonitost je bila poprej ugotovljena, ne bi preverilo vzročne zveze, ker bi bila njena odgovornost zaradi neobstoja nedopustnega ravnanja v vsakem primeru izključena.

Presoja Sodišča

55 Prvi in drugi pritožbeni razlog, ki sta ga navedli tožeči stranki v utemeljitev pritožbe, temeljita na očitku, da naj Sodišče prve stopnje ne bi preverilo zakonitosti Uredbe št. 2362/98, zlasti glede Uredbe št. 404/93, temeljne pravice do lastnine, pravice prostega izvajanja gospodarske dejavnosti in načela nediskriminacije.

56 V teh pogojih je treba navesti, da Sodišče prve stopnje v točki 108 izpodbijane sodbe obstoja vzročne zveze med ravnanjem, ki se ga očita Komisiji, in zatrjevano škodo ni moglo zavrniti le z ugotovitvijo, da je v zvezi z zadevo T-93/00 vzrok za škodo okoliščina, da „tožeče stranke niso mogle najti primernih dobaviteljev za dobavo banan AKP med četrtim četrtletjem 1999“, in glede zadeve T-46/01, da je škoda „nastala neposredno zaradi pomanjkljive skrbnosti“ tožečih strank.

57 Kajti za izključitev vsakršne odgovornosti Komisije bi moralo Sodišče prve stopnje preizkusiti, ali zatrjevana škoda zaradi težav, s katerimi so se soočale tožeče stranke,

da bi v celoti izkoristile referenčne količine in uvozna dovoljenja, ne izhaja prav iz očitane nezakonitosti Uredbe št. 2362/98, še posebej metode skupnega upravljanja carinskih kvot, ki jo je uvedla Komisija, ki bi tako bila vzrok za težave tradicionalnih uvoznikov banan iz tretjih držav, ki bi nazadnje morali uvažati banane AKP.

58 Ta preizkus bi Sodišče prve stopnje moralo izvesti še toliko bolj, ker je bila domnevna nezakonitost Uredbe št. 2362/98 bistveni element utemeljitve tožb tožečih strank, ki so zaradi svojih težav zaradi oskrbe z bananami AKP poskušale dokazati obstoj delovanja negativnih učinkov te uredbe na poslovne dejavnosti podjetij, ki so tradicionalni uvozniki banan iz tretjih držav.

59 Sodišče prve stopnje, s tem da ni preizkusilo, ali bi bila zatrjevana nezakonitost Uredbe št. 2362/98 lahko vzrok za škodo, ki naj bi nastala pritožnicam, izpodbijane sodbe ni utemeljilozadostno, zato jo je treba razveljaviti.

60 V skladu s členom 61(1), drugi stavek, Statuta Sodišča, lahko Sodišče pri razveljavitvi odločitve Sodišča prve stopnje samo dokončno odloči o zadevi, če se o njej lahko odloči. V tem primeru je tako.

Utemeljenost

61 V skladu z ustaljeno sodno prakso je nepogodbena odgovornost Skupnosti, v smislu člena 288, drugi odstavek, ES, odvisna od izpolnitve več pogojev: ravnanje, ki se očita instituciji Skupnosti, mora biti nezakonito, obstajati mora škoda in vzročna zveza med ravnanjem institucij ter nastalo škodo (glej zlasti sodbo z dne 7. maja 1992 v združenih zadevah Pesquerias De Bermeo in Naviera Laida proti Komisiji, C-258/90 in C-259/90, Recueil, str. I-2901, točka 42, ter zgoraj navedeno sodbo KYDEP proti Svetu in Komisiji, točka 19).

62 V tem pogledu je najprej treba preveriti očitek glede nezakonitosti ravnanja, ki se ga očita Komisiji.

63 Kot je bilo navedeno že v točki 55 te sodbe, pritožnice izpodbijajo zakonitost Uredbe št. 2362/98 in v utemeljitev zahtev navajajo tri razloge.

64 S prvim razlogom tožeče stranke ocenjujejo, da je Komisija, s tem da je sprejela Uredbo št. 2362/98, prekoračila pristojnosti, ki so ji bile dodeljene z Uredbo št. 404/93.

65 Z drugim razlogom navajajo, da dejstvo, da niso mogle v celoti izkoristiti svojih referenčnih količin za uvoz banan iz tretjih držav, izhaja izključno iz domnevno nezakonite in arbitrarne odločbe Komisije, da poenoti upravljanje carinskih kvot tretjih držav in carinskih kvot AKP. S tem naj bi Komisija kršila njihovo temeljno pravico do lastnine in proste gospodarske pobude.

66 S tretjim razlogom tožeče stranke ocenjujejo, da je Komisija, s tem da je tradicionalnim uvoznikom banan AKP dala možnost, da uveljavljajo celoto svojega uvoza banan iz AKP in banan iz tretjih držav, da bi pridobili uvozna dovoljenja za banane iz tretjih držav, za te uvoznike ustvarila ugodnejše pogoje dobave kot za tradicionalne uvoznike banan iz tretjih držav.

Prvi razlog

67 Prvi razlog je sestavljen iz dveh delov.

68 Prvič, tožeče stranke Komisiji očitajo, da je kot referenčno obdobje iz člena 4(2) Uredbe št. 2362/98 za razdelitev referenčnih količin tradicionalnim uvoznikom upoštevala triletno obdobje od leta 1994 do leta 1996, ko je bila v veljavi Uredba št. 404/93. Komisija naj bi tako ohranila in okrepila ugodnejši položaj uvoznikov kategorije B, glede na določbe Splošnega sporazuma o carinah in trgovini, preden naj

bi Svetovna trgovinska organizacija leta 1997 v Uredbi št. 404/93 ugotovila napake glede določenih vidikov režima trgovanja s tretjimi državami.

69 Kolikor se pritožnice sklicujejo na to, da niso mogle izkoristiti uvoznih dovoljenj za dodeljene referenčne količine, ker naj ne bi mogle skleniti dobavnih pogodb za banane AKP, ter te domnevne motnje pripisujejo skupnemu upravljanju carinskih kvot in izračunavanju pavšalnih referenčnih količin, uvedenih na podlagi Uredbe št. 2362/98, je treba, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 80 sklepnih predlogov, kritike modalitet prejšnje razdelitve referenčnih količin, ki nimajo nič skupnega z uporabo uvoznih dovoljenj, kot očitno neustrezne zavrniti.

70 Drugič, pritožnice nasprotujejo uvedbi metode skupnega upravljanja carinskih kvot s strani Komisije, ki naj bi skupaj z izračunavanjem pavšalnih referenčnih količin privedla do krepitve privilegiranega položaja uvoznikov banan AKP.

71 Po njihovem mnenju skupno upravljanje carinskih kvot zmanjša možnosti uvoza banan iz tretjih držav, medtem ko se te možnosti za uvoznike banan AKP povečajo.

72 Komisija, nasprotno, ocenjuje, da skupno upravljanje carinskih kvot pospešuje trgovinske tokove in verjetno poveča svobodo uvoznikov v razmerju do prejšnje ureditve, še posebno tako, da uvoznikom banan AKP omogoča, da uvozijo banane vsakega izvora.

73 Komisija dodaja, da neuporaba določene količine banan AKP v letih 1999 in 2000 ne bi mogla pripeljati do tega, da bi novi sistem razdelitve kvot favoriziral uvoznike banan AKP. Ta okoliščina bi lahko izhajala iz gospodarskih dejavnikov, v povezavi s tržnimi odločitvami.

74 V tem okviru je treba vnaprej opozoriti na to, da izhaja v skladu z ustaljeno sodno prakso iz celote pogodbenih predpisov, v katero sodi člen 211 ES, kot tudi iz zahtev prakse, da je treba izraz „izvrševanje" razlagati široko. Ker lahko le Komisija stalno in pozorno sledi razvoju kmetijskih trgov ter ustrezno hitro ukrepa, je lahko Svet pozvan, naj ji na tem področju podeli široke pristojnosti. Zato je treba meje teh pristojnosti ocenjevati zlasti v skladu s temeljnimi splošnimi cilji zadevne organizacije trga (glej sodbo z dne 30. septembra 2003 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-239/01, Recueil, str. I-10333, točka 54 in navedena sodna praksa).

75 Zato je Sodišče odločilo, da je Komisija na področju kmetijstva pristojna za sprejetje vseh potrebnih ali smotrnih ukrepov za izvedbo temeljne ureditve, kolikor ji ne nasprotujejo oziroma ne nasprotujejo predpisom glede izvajanja, ki jih je sprejel Svet (glej zlasti sodbe z dne 15. maja 1984 v zadevi Zuckerfabrik Franken, 121/83,

Recueil, str. 2039, točka 13; z dne 17. oktobra 1995 v zadevi Nizozemska proti Komisiji, C-478/93, Recueil, str. I-3081, točka 31, in z dne 6. julija 2000 v zadevi Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen, C-356/97, Recueil, str. I-5461, točka 24, ter zgoraj navedeno sodbo Nemčija proti Komisiji, točka 55).

76 V tem primeru je Komisija sprejela Uredbo št. 2362/98 na podlagi člena 20 Uredbe št. 404/93. V skladu s tem členom je pristojna za sprejetje izvedbenih določb k naslovu IV te uredbe, h katerim v skladu s točkami d in e tega člena sodijo „posebej potrebni ukrepi za prehod z uvoznega režima, ki je v veljavi od 1. julija 1993 na sedanji režim v skladu z [...] naslovom IV [Uredbe št. 404/93]“, in „potrebni ukrepi za spoštovanje obveznosti, ki izhajajo iz sporazumov, ki jih je sklenila Skupnost v skladu s členom [300 ES]“.

77 Še posebej glede upravljanja carinskih kvot v skladu s členom 18(1) in (2) Uredbe št. 404/93 in uvoza tradicionalnih banan AKP ima Uredba št. 2362/98 prav tako pravno podlago v členu 19(1) Uredbe št. 404/93. Ta določba Komisiji nalaga, naj sprejme izvedbene določbe, potrebne za upravljanje carinskih kvot, pri čemer se bo „upoštevalo metodo tradicionalnih trgovinskih tokov“.

78 Vendar pritožnice, ob upoštevanju v točki 75 predložene sodbe navedene sodne prakse, niso dokazale, da je metoda upravljanja carinskih kvot v nasprotju s temeljno

ureditvijo, ki jo izvaja. Dejansko je ugotovljeno, da ta metoda upošteva tradicionalne trgovinske tokove ter omogoča upravljanje kvot in uvoza tradicionalnih banan AKP, kot to določata člena 18(1) in (2) ter 16 Uredbe št. 404/93.

79 Poleg tega temeljna ureditev ne prepoveduje upravljanja uvoznih dovoljenj brez sklicevanja na izvor banan (države AKP ali tretje države).

80 Navajanje, da naj bi zadevna metoda upravljanja okrepila privilegiran položaj uvoznikov banan AKP je treba preveriti v nadaljevanju, v okviru preizkusa tretjega razloga, ki ga navajajo pritožnice, in sicer kršitev načela prepovedi diskriminacije.

81 Ker ni bilo dokazano, da je Komisija kršila zadevno temeljno ureditev oziroma očitno prekoračila meje s strani Sveta podeljene pristojnosti presoje pri izdaji izvedbenih določb, je treba, s pridržkom zadnjega preizkusa v naslednji točki, drugi del prvega razloga zavrniti.

82 Posledično je treba prvi razlog zavrniti.

Drugi razlog

83 Pritožnice ocenjujejo, da jim je bilo zaradi odločitve Komisije, da se carinske kvote za banane iz tretjih držav in banane AKP upravlja skupno, onemogočeno, da izkoristijo referenčne količine s pridobitvijo uvoznih dovoljenj, ki naj bi se jih dejansko lahko uporabilo za te skupne količine. Ta odločitev naj bi dejansko izničila odprte možnosti uvoznikov banan iz tretjih držav, da tržijo letno dodeljene količine banan.

84 Na koncu leta 1999 naj bi bila carinska kvota banan AKP edina še izkoriščena, ne da bi bila dejansko na razpolago. Med letom 2000 naj bi se pritožnice, ki so se soočale z enakimi težavami, odpovedale zahtevi po uvoznih dovoljenjih za banane AKP.

85 V teh okoliščinah naj bi Komisija s sprejetjem metode skupnega upravljanja carinskih kvot kršila temeljno pravico do lastnine in proste gospodarske pobude.

86 V tem okviru, v skladu z ustaljeno sodno prakso, spadata pravica do lastnine in tudi prosto opravljanje poklicne dejavnosti med splošna načela prava Skupnosti. Vendar ta temeljna načela nimajo neomejene veljave, temveč jih je treba upoštevati v razmerju z njihovo funkcijo v družbi. Posledično sta lahko izvrševanje pravice do lastnine in prosto opravljanje poklicne dejavnosti, zlasti v okviru organizacije skupnega trga, podvržena omejitvam, kolikor te omejitve dejansko ustrezajo ciljem skupnega dobra in glede na zasledovani cilj ne predstavljajo čezmernega in neznosnega posega, ki bi lahko pomenil kršitev bistva zagotovljenih pravic (glej sodbe z dne 13. decembra 1979 v zadevi Hauer, 44/79, Recueil, str. 3727, točka 32; z dne 11. julija 1989 v zadevi Schräder, 265/87, Recueil, str. 2237, točka 15, ter z dne 13. julija 1989 v zadevi Wachauf, 5/88, Recueil, str. 2609, točki 17 in 18). Na podlagi teh meril je treba preizkusiti združljivost metode skupnega upravljanja carinskih kvot z zahtevo po zaščiti temeljnih pravic tožečih strank.

87 Glede na navedbe pritožnic je treba najprej opozoriti na to, da je referenčna količina, dodeljena uvozniku v okviru skupne organizacije trga, največja količina, do katere lahko ta med letom vlaga zahteve za uvozna dovoljenja, da bi izkoristil pravice, ki se navzujejo na carinsko kvoto. Dodelitev referenčnih količin torej ne zagotavlja njihove razpoložljivosti niti pravice gospodarskim subjektom, da dejansko izvozijo celoto dodeljenih količin v okviru dodeljenih carinskih kvot.

88 Glede lastninske pravice uvoznikov banan iz tretjih držav je Sodišče že razsodilo, da ta pravica ni vprašljiva zaradi uvedbe kvote Skupnosti in predpisov glede njene razdelitve. Dejansko noben gospodarski subjekt ne more zahtevati lastninske pravice na tržnem deležu, ki ga je imel v določenem trenutku v preteklosti, pred uvedbo

skupne organizacije trga, ker tak tržni delež predstavlja le trenuten gospodarski položaj, ki je izpostavljen tveganjem sprememb okoliščin (glej sodbi z dne 5. oktobra 1994 v zadevi Nemčija proti Svetu, C-280/93, Recueil, str. I-4973, točka 79, in z dne 10. marca 1998 v zadevi Nemčija proti Svetu, C-122/95, str. I-973, točka 77).

89 Gospodarski subjekt ne bi mogel uveljavljati pošteno pridobljene pravice ali vsaj upravičenega zaupanja v ohranitev obstoječega položaja, ki se lahko spremeni na podlagi odločitve institucije Skupnosti, v okviru njihove pristojnosti (sodbi z dne 28. oktobra 1982 v zadevi Faust proti Komisiji, 52/81, Recueil, str. 3745, točka 27, in z dne 14. februarja 1990 v zadevi Delacre in drugi proti Komisiji, C-350/88, Recueil, str. I-395, točki 33 in 34, ter zgoraj navedena sodba Nemčija proti Svetu z dne 5. oktobra 1994, točka 89). To drži še bolj, če je treba obstoječi položaj spremeniti, da se spoštuje obveznosti iz mednarodnih sporazumov, ki jih je sklenila Skupnost.

90 Glede domnevnega kršenja prostega opravljanja poklicne dejavnosti je treba opozoriti, da lahko uvedba metode skupnega upravljanja carinskih kvot, kot je predvidena v Uredbi št. 2362/98, dejansko spremeni konkurenčni položaj uvoznikov banan iz tretjih držav, ker lahko po tej metodi vsi uvozniki uvažajo banane različnega izvora. Vendar je treba poudariti, da so sicer uvozniki banan iz tretjih držav v konkurenci z uvozniki banan AKP, vendar njihov uvoz, kot pravilno ocenjuje Komisija, ni več zmanjšan za 30 % v korist uvoznikov banan kategorije B. Med drugim jim je v okviru nove ureditve dovoljeno, da si priskrbijo banane AKP. Težave, ki so jih imele pritožnice z iskanjem dobaviteljev banan AKP, ne morejo vzbuditi dvoma v zakonitost ureditve, ki jim priznava pravico do uvoza banan v okviru kvote Skupnosti.

91 V vsakem primeru izhaja iz sodne prakse Sodišča, da je omejitev možnosti uvoza banan iz tretjih držav, ki s seboj prinaša uvedbo carinskih kvot in mehanizma njihove razdelitve, že po naravi povezana z uvedbo skupne organizacije trga, katere namen je zagotavljanje ciljev iz člena 33 ES in izpolnitev mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela Skupnost. Ta omejitev zato nesorazmerno vpliva na prosto opravljanje poklicnih dejavnosti tradicionalnih prodajalcev banan iz tretjih držav (glej zgoraj navedeni sodbi Nemčija proti Svetu z dne 5. oktobra 1994, točki 82 in 87, ter Nemčija proti Svetu z dne 10. marca 1998, točka 77).

92 Ob upoštevanju vsega navedenega je treba drugi razlog zavrniti.

Tretji razlog

93 Pritožnice ocenjujejo, da je Uredba št. 2362/98, s tem ko je uvoznikom banan AKP za določitev referenčnih količin in dodelitev uvoznih dovoljenj za banane iz tretjih držav omogočila, da uveljavljajo svoj uvoz banan iz držav AKP in tudi iz tretjih držav, za te uvoznike predvidela ugodnejše pogoje dobave kot za tradicionalne uvoznike banan iz tretjih držav.

94 Z uvedbo metode skupnega upravljanja carinskih kvot za tretje države in države AKP ter tudi z izračunanjem pavšalnih referenčnih količin naj bi Komisija kršila načelo prepovedi diskriminacije.

95 Glede tega zadošča poudariti, da lahko vsi gospodarski subjekti v okviru svojih referenčnih količin uvažajo ne glede na poreklo in so tako vsi v istem položaju, tako da načelo prepovedi diskriminacije prepoveduje njihovo različno obravnavanje pri dodelitvi uvoznih dovoljenj.

96 Zato je treba tudi tretji razlog zavrniti.

97 Iz vseh zgoraj navedenih ugotovitev izhaja, da nobeden od ugovorov nezakonitosti Uredbo št. 2362/98 ni utemeljen.

98 Ker prvi pogoj za nepogodbeno odgovornost Skupnosti v smislu člena 288, drugi odstavek, ES tako ni izpolnjen, je treba tožbe v celoti zavrniti, ne da bi bilo treba

preizkusiti, ali so izpolnjeni drugi pogoji za odgovornost, namreč obstoj zatrjevane škode ter vzročna zveza med njo in očitanim ravnanjem zadevne institucije.

Stroški

99 V skladu s členom 69(2) Poslovnika Sodišča, ki velja za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 tega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija je predlagala, naj se tožečim strankam naloži plačilo stroškov, in ker te niso uspele s pritožbenimi razlogi, se jim naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. **Sodba Sodišča prve stopnje z dne 10. aprila 2003 v združenih zadevah Alessandrini in drugi proti Komisiji (T-93/00 in T-46/01) se razveljavi.**

2. **Tožbi pod številkama T-93/00 in T-46/01, vloženi pri Sodišču prve stopnje, se zavrneta.**

3. **Alessandrini Srl, Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, Arpigi SpA, Bestfruit Srl, Co-Frutta SpA, Co-Frutta Soc. coop. arl, Dal Bello Sife Srl, Frigofrutta Srl, Garletti Snc in London Fruit Ltd se naloži plačilo stroškov postopka pred Sodiščem prve stopnje in pritožbenega postopka.**

Podpisi